

BARABÁS DÁNIEL

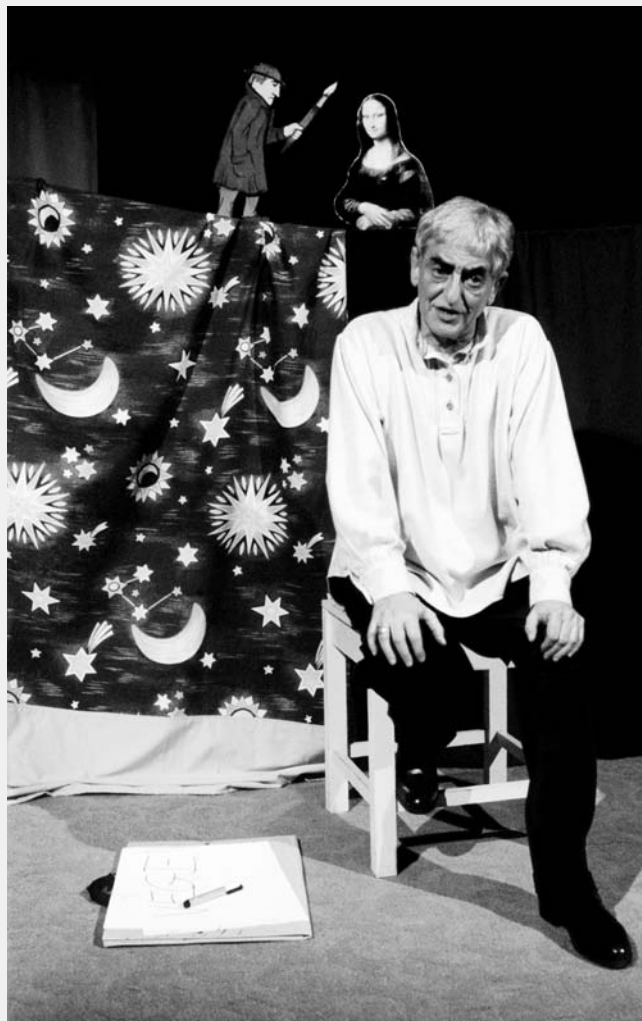
Retemetesz

Amikor az ember belép a Kolibri Fészekbe, az Andrássy úti hétköznapok nyüzsgő, Pajero-procc délelőttjéből hirtelen sötét kis varázsdobozban találja magát, ahol kedves női hang terelgeti, a párnákon ülő gyerekek mögé. Aztán egyszer csak tarka kendőkön színpadra röppen a Lázár Ervin öt meséjéből összzenvelt történet, működésbe lép az apró varázsdoboz. Szereplők surrannak elő az ide-oda sikló színes függönyök közül, és mesés-zene szól a paraván mögül, amíg a finoman rajzolt arcokkal ismerkedünk.

Kézdy György ezernyi titkot rejtő ráncai tavaszi vidámsággal ugrálnak, szökellnek, bukdácsolnak arcán. A színész a szemünk láttára válik gyerekké; alig követhetem, csak azt érzem, hogy ami velem történik, az jó. Kézdy nem valakinek játszik valahogyan, hanem nekünk, olvasva az csillogó szemekből. Partnere is akad – bár inkább társat mondanék –: Santana Lorena feketéből fehérbe csorduló kislánymosolya kisimítja az öreg barát szarkalábait. A két játészó pedig kézen fogva battyog végig az öt mesén, énekelnek és báboznak, maszkban osonnak négykézláb a színpadon, ők és segítők temérdek eszközzel működtetik a Retemetesz történeteit.

Igaz, a mesék tanulságainak némelyike a mai gyerekek már kissé kong, a mesét mesélő egyszerű keret törvényszerűségei pedig néha futni hagyják a virgonc gyermeki figyelmet, de a paraván mögül világra jövő sokféle bábtípus (a hajjas babától a marionetten át a kesztyűs bábíg), a fantáziadús alázatossággal játszó színészek, Balla Margit rendezői ötletei és Lázár Ervin sürített világa doboznyi varázst hoznak létre az Andrássy úton.

Óriás tenyeremmel piciket tapsolok, jegyzetelésre előkészített tollamat szórakozottan a táskámba dobom, s nekem aztán sívíthat már odakinn az a kétparkolónyi státusszimbólum.

Kézdy György a Retemeteszben

Szlovák Judit felvétele

hangi szerepformálása, ráadásul a választott technika magában rejtje a monotonia veszélyét, amit csak fokoz Melis László nem eléggé invenciózus zenéje.

A Vaskakas másik produkcióját a kiváló lengyel bábművész, Krzysztof Rau állította színpadra. A világ teremtésének nyolc napja egy tárgyanimációval foglalkozó workshop végterméke. A tárgyak, amelyekkel a játékosoknak dolgozniuk kell: biciklik, motorkerékpárok, autók és tehergépkocsik felfújt vagy szalagként, kötélként hajtogatható gumibelsői. A dramaturgiai kisse lötyögős etűdsor a világ teremtésének szabad értelmezése, s alkalmat ad arra, hogy a színészek kreativitására építve különböző növények, állatok s egyéb tárgyak formálódjanak a fekete gumikból a fehér színpadon.

A gyerekelőadások között nagyon sok az etűdsor, ami persze kényelmes megoldás, hiszen nem kell bonyolult történeteket kitalálni, legtöbbször azzal sem kell bajlódni, hogy az egymás után következő jelenetek valamilyen dramaturgiai kapcsolatba kerüljenek egymással. A nézőnek is kényelmes, hogy csak pár percig kell egyáltalán koncentrálnia, s a semleges hangulatú keretjáték közben felkészülhet az újabb epizódra. Olyan ez, mint a tévzés. Éppen ezért nehéz igazi színházi produkciónak tekinteni ezeket a műsorokat. Akkor is nehéz, ha olyan remekül kitalált és kitűnően megvalósított jelenetsorról van szó, mint az Atlantisz Színház *Legszebb mesék*-je, amelynek már két folytatása is született. Az első Grimm-meséket dolgozott fel, a második Benedek Elek-meséket. Az elsőben sok ismert történet pergett egymás

után, szellemesen, ironikusan, különböző bábtechnikákat felvonultatva. A másodikban négy magyar népmese-feldolgozás feldolgoált kisse komótosan, nem annyira a látványra és az ötletekre, inkább a verbalításra helyezve a hangsúlyt. Nem képezi vita tárgyát, hogy melyik az izgalmasabb színházi vállalkozás, ugyanakkor tudomásul kell venni a Greifenstein János vezette társulat stílusváltását indokoló érveket: közönségük jelentős része nem ismeri Benedek Elek meséit, tehát műsorok egyfajta missziót is teljesít.

S ha leltárt készítenék az utóbbi időben szerzett gyerekszínházi élményeiről, akkor mindenképp Kézdy György remeklése, a Kolibri Színház *Retemeteszére*, amely a Bán János *Kukac Matyijával* kezdődő sor újabb szívet melengető sikere, vagy a Stúdió K. *Rózsa és Ibolyájára*, vagy Rumi Lászlónak a Cirókában rendezett *Leporello első könyve – Arnyak Színháza* című, gyerekekhez és felnőttekhez egyaránt szóló szépségére gondolok vissza.

Ezekről – s még jó néhány más előadásról – azonban már írtunk, vagy az utóbbi hónapok fesztiváljairól készült beszámolóink bővebben megemlékeznek róluk.

Összefoglalóm elején egy hat évvel ezelőtti tanulmányomra hivatkoztam, amely a SZÍNHÁZ 1997. szeptemberi számában jelent meg. Ennek végén felsoroltam azokat a sürgős oktatás- és kultúrpolitikai, valamint pénzügyi tennivalókat, amelyeknek megvalósulása nélkül elképzelhetetlen a gyerek- és ifjúsági színház – áttételesen és hosszú távon az egész magyar színházművészet – problémáinak a megoldása. Az az öt pont ma is érvényes.